

Onderhandeling en contract juridisch bekeken

Handleiding

Zowel onderhandelingen als een contract zijn belangrijke onderdelen van een samenwerking. Wat is de status van een onderhandeling en wat die van een contract? Kan je gemaakte kosten in het kader van een onderhandeling laten vergoeden, ook al is er nog geen contract? Wat betekent 'contractuele aansprakelijkheid', wat 'precontractuele aansprakelijkheid'? Is 'iets op mail zetten' voldoende, of moet alles op papier? In deze handleiding bekijken we de onderhandeling en het contract door een juridische bril.

Vóór het contract: onderhandelen

Onderhandelingen hebben in principe geen bindende kracht en kunnen dus worden afgebroken. Maar als een onderhandelaar zich niet 'zorgvuldig' gedraagt, dan kan die een precontractuele fout begaan. Dit heet **precontractuele aansprakelijkheid**. Dit is een vorm van buitencontractuele aansprakelijkheid, er is immers nog geen contract. Als er nog geen contract is, maar één van de contractuele partners heeft wel al kosten gemaakt, dan riskeer je als onderhandelingspartner deze kosten te moeten vergoeden indien de onderhandelingen zonder duidelijk motief worden stopgezet. Hoe verder je al staat in de onderhandelingen en hoe meer het erop lijkt dat je akkoord bent met het voorstel, hoe duidelijker en zorgvuldiger je moet zijn als je toch niet wenst voort te gaan met onderhandelen of contracteren.

Wat is een contract?

Een **contract of overeenkomst** ontstaat van zodra er wilsovereenstemming is (meeting of the minds) tussen twee of meer personen met de bedoeling rechtsgevolgen mee te brengen. Volgens artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek geldt de overeenkomst die partijen aangaan voor hen als wet. Voor zover zij dus binnen de grenzen van de contractsvrijheid blijven, zijn ze gebonden door hetgeen ze overeenkomen. Komen ze de gemaakte afspraken niet na, dan zijn ze contractueel aansprakelijk. Het principe van contractsvrijheid houdt in dat je vrij bepaalt met wie en waarover je contracten sluit, zolang je hierbij de ter zake geldende wetgeving respecteert. Bepaalde regels zijn van 'dwingend' recht, je kan hier in een contract nooit van afwijken. Dat geldt bijvoorbeeld voor de antidiscriminatiewetgeving). Andere zijn dan weer van 'aanvullend' recht. Die regels zijn pas van toepassing wanneer de partijen hierover zelf niets anders overeenkomen (bijvoorbeeld: heel wat aansprakelijkheidsregels).

Onderhandelingen en opties

Onderhandelingen resulteren vaak in opties. Ook bij het werken met opties, waarbij er zich dus maar één partij verbindt, is het belangrijk dat de (toekomstige) contractpartner zich loyaal opstelt. Hoofdzakelijk opties afdwingen omdat dit veel bewegingsruimte biedt en je daar makkelijk onderuit kan, waarbij het risico steeds enkel op de schouders van de optiegever rust, is geen goede basis voor een gezond, evenwichtig en duurzaam partnerschap. De optienemer dient dus steeds met voldoende zorgvuldigheid en respect voor de onderhandelingspartner te werk te gaan (ook belangrijk in het licht van mogelijke precontractuele aansprakelijkheid).

Kennisgeving per e-mail

De wetgever voegde in 2000 een artikel 2281 toe aan het Burgerlijk Wetboek (Lexicon: Art. 2281 BWB) over **de waarde van kennisgevingen per e-mail**. Overeenkomstig deze bepaling kan een kennisgeving per e-mail gelijk worden gesteld aan een schriftelijke kennisgeving, zelfs als ze geen handtekening bevat. Als uitzondering hierop geldt dat de geadresseerde niet om de handtekening gevraagd mag hebben of de geadresseerde er wel om vroeg en de kennisgever zonder onnodig uitstel een origineel ondertekend exemplaar heeft nagezonden. Dergelijke kennisgeving heeft dan uitwerking vanaf de ontvangst van de e-mail door de bestemming. Gebruik maken van een ontvangstbevestiging nuttig. Kortom, correspondentie per e-mail hoeft niet minderwaardig te zijn ten opzichte van correspondentie per brief. De hamvraag is wanneer de bestemming de mail ontving, wat evenwel bij een gewone brief niet anders is.